

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:	Vidéken postai szétküld:
Egész évre . . . 12 frt	Egész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 "	Fél évre . . . 7 "
Negyed évre . . . 3 "	Negyed évre . . . 3.50
Egy óra . . . 1 "	Egy óra . . . 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 kr | Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 . . . | Nyilttör sora . . . 15 .

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

Kéziratokat vissza nem küldünk.

A válsághoz.

A fővárosból írják lapunknak az alábbi figyelemre méltó sorokat, melyek hiven tükrözik vissza az avatott körökben uralkodó nézeteket.

Budapest, október 11.

A miniszterium kebelében felmerült és válságig kiélesedett nézeteltérésekről regélnék ma előszeretettel az ellenzéki lapok és nem utolsó mulatság soraik között a nevető örökösök kárörömét keneteljes hazafias frázisok szemforgatásai kíséretében olvasni.

Teljes hitelt érdemlő forrásból jött czáfolatok már eddig kellő mértékére szállították alá az eseménynyé mohón felfujt incidens, meghagyva az alig mult uborkaidény kosztján meghült ellenzéki sajtónak a kívánatos alkalmat, hogy hasábokat tele firkálhasson a kormány kebelében állítólag kitört válság közelebbi és távolabbi okairól.

Nehogy azonban azon közmondás után indulva, hogy nem zörög a haraszt hiába, a szabadelvű párt szélesebb körei a helyzet valódi természetét iránt tévedésben legyenek, készséggel engedek a megtisztelő felszólításnak, s elmondok egyet-mást az irányadó köröknek az adott viszonyokkal szemben való állás foglalásáról.

Először is határozottan tendenciózus ráfogás, hogy a kormány tagjai között elvi differenciák merültek volna fel. A kabinet minden tagja egyetért abban, hogy a kath. klerusnak czélzatosan szított mozgalmával szemben milyen állást foglaljon el. A figyelmes szemlélő már eddig is észlelhette, hogy a kormány a

szerint hajlott mindinkább és inkább a radikálisabb védelmi eszközökhöz, amint élesebbé és általánosabbá lett a Rómából vezényelt mozgalom.

Kétségtelen, hogy a Tisza-, s utána a Szapáry-kabinet — bár egyenként nem csak névleg, de tényleg szabadelvű politikai elvek felé hajló egyénekből állott — a szocialpolitikai téren bizonyos konzervatív tartózkodással kerültek minden radikálisabb reformot. Ezen tartózkodást, a ki csak egy kissé is tájékozódva volt a kormányzat közelebbi viszonyaival, nem csak értette, de helyeselte is.

A finanszpolitika uralta a helyzetet, a nemzet egysége és áldozatkészségére nagyobb szükség volt mint valaha, s ép oly kevésbé volt a kormánynak, hogy ugy mondjam, érkezése az elavult egyház- és családjogi viszonyok megbolygatására, mint a mily kevésbé érkezett el az ideje annak, hogy ily nagyszabású reformmunkák inicziálása által a még meg nem állapodott s ki nem forrott közvéleménnyel szemben egy esetleges pártválságot kockáztasson. De meg az alkalomszerűség is hiányzott, miután a különböző egyházak és felekezetek a fenálló törvények keretében — bár mily avultak lettek legyen is azok — aránylag jól érezték magukat s békeségben megfértek egymással.

Egészen másként áll a helyzet mostan; annyira másként, hogy ugyanazon emberek, kik még pár évvel ezelőtt a szocialpolitikai kérdésekkel nebánst virágnak tekintették, most rezervált állásukból bátran a tettek mezéjére léphetnek, de sőt kikell lépniök.

Először is az államháztartás egyensulya teljesen helyre van állítva s a nagyszabású finanszpolitika zárvényének beállítása, a valutarendezés sikere biztosítva; ellenben a felekezetek közötti béke a kormány hozzájárulása nélkül a szentszék aggresszív és Magyarországgal szemben ellenséges politikája által valóságos belviszályvá szitva, melybe a laikus polgárság mind jobban belevonatik s mely a zsidóknak az ő egyenjogusításuk iránt indított jogos mozgalmuk által még komplikáltatott.

Meg van immár az érkezés és az alkalomszerűség is, de meg van a kényser, mely a kormányt a szocialpolitikai akcióra felhívja. A zsidók reczepcziója a polgári házasság intézményének megvalósítása nélkül lehetetlenség, az elkeresztelés kérdésének pedig olyatén megoldása, hogy az állam Róma előtt meg ne alázkodjék, másrészt pedig a kath. egyháznak sokat hangoztatott szabadsága meg ne sértessék, ismét csak ugy lehetséges, hogy a polgári anyakönyvelés behozatik.

A helyzet is tisztult és a közvélemény meg van állapotva. Mig az előtt a református világ, papság és világiak egyaránt ép oly ellenségei voltak a polgári házasságnak, mint a katolikus klerus, sőt a zsidóság hithü töredéke sem lelkesedett érte, addig ma a kath. kleruson kívül valamennyien a radikális reformok táborában vannak és a kormány a szabadelvű társadalmi reformok útjára lépve bizton számíthat a parlament osztatlan többségének, az egész ország helyeslő közvéleményének támogatására.

A kormány előtt tehát szabadabbá lett

TÁRCZA.

— Október 12. —

A karrier.

— Novella. —

[5] Irta: Kemechey Jenő.

Szétnézett a Házban.

Egy régi cimborája beszélt vehemensen, olykor azonban nagyon kenetteljesen a kormány és liberális tanügyi javaslata ellen.

Ezzel az emberrel együtt töltött hat esztendőt a jezsuiták karlsburgi nevelő-intézetében. Ismerte jól az egész lelkét. Tudta nagyon jól hogy a művészi formába öltöztetett, kiszámított hatástkereső mozdulatokkal kísért vehemens támadás a kormány ellen, — nem annyira a kormány ellen szólt, mint inkább, a liberalizmusnak. Az ultra klerikalizmus, meg az ő konzervativizmus a karlsburgi jezsuita nevelés elvei voltak művészielen elrejtve a heves támadásban.

Az ellenzék minden oldalról lelkesen éljenezte a szépen gördülő szavakat, a finom, éles vágásokat, a vádak logikáját, a fegyverek gyors és szabályos kezelését; a kormánypárt ámulatlan hallgatta az új, éles műveltségű, tartalmas szónokot, aki egy fejjel magasodott ki a többi közül s aki, ugylátszik, előbb-utóbb szét fogja törni az egész kormányt. A hon-

atyák arczán meglátszott a gondolat, hogy ime, itt van a rég várt új ember.

A szónok támadásai egyre hevesebbé, az ellenzék ujongása egyre lelkesebbé s a kormánypárt lehangoltsága egyre nyomasztobba vált. Ekkor a szónok egy óvatlan fordulattal a Karlsburgból hozott kifejezések malasztal teljes mezejére tévedt s mikor egy istenes intelemmel, amely nagy hatásra volt számíthatva, befejezte beszédét s mielőtt a várt tapsok fölzúgtak volna, hirtelen fölállott Málczy Zoltán s áhítatosan fölfordított szemekkel, s az előtte szólóhoz hasonlított ájtatos akcentussal közbeszólt:

— Az Atyának és Fiúnak és Szentlélek Istennek nevében, ámen.

A beszéd rejtett czélzatának és elpalástolt intencziójának e meglepő, rövid jellemzése harsogó kacajra fakasztotta az egész tisztelt Házat.

A jezsuitizmus rásütése az ellenzéki vezér-orátor helyzetére akkora hattással volt, hogy fényes tehetségeivel, bár a szélsőségig hajtja a liberalizmust s csillogó jelszavak kápráztató fényében tündököl, mai napig sem volt képes egy szál kormányférfiut sem megbuktatni s a közvéleménynek azt a meggyőződését szétszlatni, hogy papabb a papnál s nem jezsuitább a jezsuitánál.

Málczy Zoltánra ugy tekintet ebben a pillanatban, mint egy üdvöskére. A miniszter-

elnök sietett vele kezét szorítani s nem sok időbe tellett, hogy egyik rakoncátlanokódó vármegyének főispánja lesz.

IV.

Hajrá!

Most jött a valódi élet.

Méltóságos Málczy Zoltán cs. és kir. kamarás, főispán urat hetekig nem látta a kedves, kis Szeréna, aki megmaradt az egyszerű, halavány, szép arczu asszonykának s bizonyára jobb szeretett volna az ősi ház ódon, avatag butorai közt lehajtani fejét a gazdaságból hazatérő férje mellé, mintsem kaszinóbátra járni, mosolyt erőszakolni s a megyében nőegyleteket alakítani.

Az új főispán ugy fogta föl a helyzetet a megyében, ahogy volt s azzal iparkodott megnyerni az embereket, amivel tudta. Nagy vadászatokat tartott, amelyeken a vadvér hullás után bordói és pezsgő habzott a poharakban, cigányzene. dalolás és tánczó dobogás hangjai verték föl az éj csöndjét, aranyak csillogtak s halmaz bankók jártak a másik asztalon kézzel-kézre, amint a kártyaszerencse hozta magával.

Máskor pikáns mesécskék röpködtek szét a megyében arról: igaz-e hogy a főszámvőnöknek, ennek a piros arczu, csupa tűz asszonykának boudoirjába egy jó barátó oly váratlanul nyitott be, hogy mindenki más za-

a pálya, melyen azonban kötött marsrutával kell haladni, s nem az a kérdés a kabinet tagjai közt, hogy az on haladja a k-e, hanem az, hogy mikor induljanak?

Ha a radikális reformok alattomos ellenségeit keressük, azokat az Apponyi által vezényelt gárdában találjuk. A nagy Don-Quixot Sancho Pauzája, az érdemes Horánszky Nándor nem csak halhatatlanul felsült az elkeresztelési kérdés megoldási tervének a »Pesti Napló« vadjudó hegyeiből született egerecskéje által, hanem a lázongó papsággal titkos szövetségben álló pártjának bujósdi játszó kétes politikáját is elárulta. A szabadelvű pártból alakult kormányt köti az ünnepélyes ígéretet, melyet a parlamentnek tett, ő ezzel az ígéretnek teljesítésével kormányozhat tovább, s ha ebben magasabb hatalmak vagy előnytelenül alakult viszonyok gátolnák, akkor, de csak akkor derülne föl Apponyi napja, mert őt nem köti ígéret, nem köti meggyőződés vagy hajlam. Ha — mit nem remélünk s mitől isten ovjon — olyan ember kellend a gátra, ki a pápa és papsággal a szabadelvű reformok életbe léptetése nélkül is egyezséget csináljon, ha sirásó fog keresztetni, aki a vallásszabadságot és a családjog emberies reformjának tervét az idők beláthatlan mélységére elhantolja, azt nem találják meg a mostani kabinet tagjai között: az ember nem lesz és nem lehet más, mint — Apponyi, akinak pályája a végzet által megsabott körfutás: a klerikalizmusból indulva ki oda tér vissza, hátra felé haladó kocsijának kerekét kenve a szoczializmus olajcseppjével s a retrograd irányt takargatva a nemzeti politika háromszínű lobogóival.

Belföld.

A minisztertanács.

A legutóbbi minisztertanács óta következőket jelenti a „P. H.“ A mai minisztertanács, mint értesülünk, délutáni egy órától öt óráig tartott Ujból konstatálhatjuk a minisztertanács után, hogy válság a kormány kebelében egyáltalán nem merült elő, hogy elvi differenciák az egyházpolitikai kérdésekre nézve a kabinet tagjai közt ninesenek s a kormány azon helyzetben lesz, hogy a k-

varba jött volna erre, csak a főispán ur ő méltósága nem.

Es igaz-e, hogy aki ezt a mesécskét először elbeszélte, nem tudta urát adni annak, miként jutott egy épp olyan nyakék birtokába, aminovel nemrégiben a főispánné kápráztatta el a megyei szocietas hivalkodó aszszonynépét?

Málczay Zoltánnak arra is volt gondolja hogy a fiatal fiskálisokat, aljegyzőket, orvosokat, bor között pohárkocczintás mellett, behajszolja a házasság rózsás kötélkei közé s a megyei bizottsági tagok familiáját az ilyen szerelmi közvetítésekkel hálára kötelezze maga iránt.

Pár szóval: összes ténykedése távol volt attól, ami egy főispának a kötelessége.

Kisebb gondolja is nagyobb volt annál, hogy a megyéje adminisztrációjára fölügyeljen. Egyszerűen vigadott a társadalmi életben s ezzel elérte azt, hogy „szeretetre méltó főispán“ lett a neve s a legközelebbi választáskor a pártjától senki nem tagadhatta meg a szivesség viszonzását s a híres, rakoncátlan vármegyéből bárány szelid emberek kerültek föl az országgyűlésbe.

Most nyílt még csak meg Málczay előtt a magasságos, rózsás világ.

(Vége következik.)

déseket illetőleg a házban tett kijelentéseit teljes mértékben beváltassa.

A miniszterelnök Bécsben.

Szapáry gróf miniszterelnök a német császár bécsi látogatása alkalmából rövid időre Bécsbe utazik.

A polgári házasság.

— október 11.

A polgári házasság kérdése a lefolyt miniszteri tanácsok után élénken foglalkoztatja a budapesti politikai köröket.

A kabinetben a kötelező polgári házasságnak — a beavatott körök véleménye szerint — három határozott híve van: Csáky Albin gr., Szilágyi Dezső és Wekerle Sándor miniszter. Szapáry Gyula gr. miniszterelnök egyelőre a szükségleti polgári házasságot tartja olyannak, mely a dolgok mai állása mellett a korona beleegyezésével keresztülvihető volna.

Mindazáltal úgy a kabinetben, mint a szabadelvű pártban az a nézet kezd gyökeret verni, hogy a béke végleges helyreállítása, a zülalt házassági jog s a felekezeti viszályok mellett — valójában csak a kötelező polgári házasság intézményének behozatalától várható s e részben úgy látszik, közelebb a király elnöklete alatt tartandó koronatanácsban fognak a tárgyalások tovább folyni.

Sokan sem a szükségleti, sem a fakultatív polgári házasság intézményétől nem várják hogy a felekezetek a „sexus sexum pequitur“ elve fölött való vitát félretegyék s egyedül a kötelező polgári házasságban és a polgári anyakönyvekben vélik a végleges rendezés és béke állandó garanciáit föltalálhatónak. Viszont az is bizonyos, hogy a vizálynak hasonló radikális (de alapjában véve legeszszerűbb) megoldása nemcsak a kath. egyháznál, de a protestánsoknál, sőt a többi felekezeteknél is nagy ellenzésbe ütköznek, a minél azonban e pillanatban sokkal jelentékenyebb a korona véleménye. A korona hozzájárulása nélkül e tárgyan a kormány nem terjeszthet javaslatokat az országgyűlés elé ennél fogva a kérdés eldöntése s talán ezzel a kabinetválság is elvan napolva addig a míg a korona végleges elhatározása ismeretessé lesz.

A helyzet kétségkívül tisztázatlan, — írja a „P-Hirlap“ — habár válság e pillanatban nincsen. Nem lehetetlen az sem, hogy a korona az egész kérdés félretételét és elhalasztását fogja kívánni, mely esetben ismét súlyos parlamenti bajoknak nézünk eléje.

Az az egy azonban már most is kétségtelen, hogy a közígatás reformja sok más reformkérdéssel együtt a vizályos egyházpolitikai kérdések által hosszú időre háttérbe van szorítva.

A népkonyha kolera idején.

— Az „Aradi Közlöny“ eredeti tudósítása. —

Budapest, október 10.

A budapesti kerületi előljáróság egészségügyi bizottsága tegnap járványbizottsággá alakult át. Legelső de egyszersmind legüdvösebb intézménye volt az ingyenes népkonyhák felállítása. Azt hiszem, nem lesz érdektelen, ha ezen uralkodó járvány alkalmából fel- említem az ingyenes népkonyhában megfigyelt tapasztalataimat, hogy esetleges veszély esetén az aradi hatóság is hasonló energiával és czélszerűséggel járhatson el.

Az V. ker. előljáróság buzgó és tevékeny előjárója Mezey Lajos minden lehető elkövetett, hogy eszméje, melynek valóságát a kolera leghatározottabb ellentállójának vélte, megvalósuljon Dicséretére legyen mondva terve valósult és a bizottsági tagok segélye-

vel ma a fő- és székváros V. kerületében oly óvintézkedések történtek meg, melyekről példát vonhatna a fő- és székváros többi 9 kerülete is. Ma azon szerencsében részesültem, hogy az V. ker. járványbizottság Murányi Armin dr kíséretében megtekinthettem egy ingyenes népkonyhát épen akkor, midőn a szegények az ebédre gyülekeztek össze. Megérkezésünkkor csak egyedül voltunk ott, s így a népkonyhát, annak berendezését ott szigorú megfigyelés alá vettem. Egy tágas nagy karbolddal fertőztelenített terem, mely azelőtt táncsterem lehetett, 22 hosszú paddal, egy-egy pad körülbelül 30 ember étkező helyeül elég-séges s így az egész terembe átlag 300 ember kényelmesen fér el. Minden padon 5—5 vizes kancsó, felforralt és jégbehűtött vízzel, s minden kancsóhoz 4—4 pohár van felterítve. Az egész terem tisztaságánál és a viszonyokhoz képest szép berendezésénél fogva a legjobb benyomást gyakorolta reám.

A nagy étkező terem megtekintése után a konyhába mentünk, hol Murányi Armin dr kegyes volt nekem bővebb felvilágosításokkal szolgálni.

Az óriási kályha óriási üstökkel voltelve, melyekben forralták a vizet, hogy holnap reggelre jégbehűtve azt reggelihez feltálalják. Egy másik kályhán a húst főzték óriási mennyiségben, míg a fölön nagy üstökben állt a már megfőtt paradicsomos káposzta. Kérdézősködéseimre a főszakács azt felelte, hogy 100 felüött és körülbelül ugyanannyi gyermek részére 75 kiló húst főznek. Az arány tehát felnőtre fél font hus, gyermekre egy-negyed font. Időközben megérkezett az V. kerületi előljáróság járványbizottságának többi tagja is Mezey Lajos dr elnök uralral élükön, kik az általunk már észlelteteket behatóan megsejmeltek.

Egyszerre megkondul a közeli templom harangja, jelezvén a delet, a mikor is a szegényeket ebédre bocsátották. A bejáratnál két rendőr bocsájtotta be őket körülbelül 50—50 embert egyszerre, kik nagy sűrűve foglaltak el a már előre kijelölt helyet. Többnyire szegény napszámosok, kik a közeli hajókon vagy a város által alkalmazva vannak.

Óreg, kiaszott arcú férfiak, beesett szemekkel, torzonborz szakál földte arczezal, felváltva a még fiatal, de szájalomra méltó ifjonczokat, kik sápadt arcuk, sovány testalkatuk s részvétgerjesztő tekintetükkel valóban részvétet keltettek bennem. Tul pedig az apró-cseprő gyereksereg, legfeljebb 5—12 éves gyerekek, kik még igazán nem élveztek az életből semmit, s ez tőlük örökre meg van vonva.

Most feltálalják a levest a kenyérral egyetemben. A levesnek oly jó színe volt, hogy nem állhattam meg, hogy meg ne kóstoljam. Isten látja lelkeket, de a levesnél különbbet még a legelőkelőbb vendéglőben sem ettem. A kenyér körülbelül fél font súlyu porció.

Nekünk elég volna két napra, de mi ez egy olyan szegény embernek, ki kora reggeltől fogva szakadatlanul dolgozik. Valóban megkapó látvány volt, mily mohón kapkodtak a szegény leányok csak a darab kenyér után, s mily öröm fogta el keblemet, midőn láttam, hogy mily jóízűen fogyasztják el azt.

Második tállétként húst és káposztát kaptak, (megjegyzem e helyen, hogy húst csakis kétszer hetenkiut, ugymint szerdán és vasárnap szolgálnak ki) s mire ezzel is elkészültek elűtötte az óra az egyet, amikor is a közönség eltávozott. Jól láttam, mint dugta egy-egy kis fiu vagy lányka megmaradt kenyérdarabját zsebeikbe, hogy ki tudja kinek a gyomrát töltsse meg azzal otthon. S én elégtelen távoztam e szájalmas helyről mert meggyőződtem arról hogy, az V. kerületi járványbizottság mindent elkövet e nagy baj orvoslására.

Dicséretet szavazok tehát e helyen Mezey Lajos dr. fő- és székvárosi ötödik kerületi előljáró urnak az összes tagokkal együtt s kívánom, hogy áldásos működésüket az emberi jólét érdekében még sokáig zavartalanul folytathassák.

Köszönetet mondok egyuttal Murányi Armin dr. fő- és székvárosi ügyvéd járványbizottsági tag urnak, ki lekötelező szivességgel kalauzolt mindenütt s a legbővebb magyarázatokkal látott el.

B. Viragh Géza.

A kolera.

— október 10.

Budapest.

A kolerajárvány a fő- és székvárosban folyton emelkedik. A főváros összes kórházaiban 104 beteg van ápolás alatt. Tegnap déltől esti hat óráig összesen kilencz beteget vettek föl és pedig a pesti oldalon hetet, e budain kettőt.

Dél óta este hat óráig egy beteg halt meg Gyógyulva tizenketten hagyták el a kórházat. Ejjél óta esti 6 óráig összesen 29 beteget vettek föl, s ezek közül 25-öt a pesti, 4-et a budai barak-kórházba szállítottak. Ez idő alatt hatan haltak meg.

Tegnap este hat órától éjjélig csak egy beteget jelentettek be.

A tegnapi betegek közt voltak olyanok is a kik különös figyelmet érdemelnek. Egy *Mollia no* nevű román egyetemi hallgató tegnap — mint táviratunk hozta — Temesváron át jött Romániából. Bécsbe akart menni, de már utközben is rosszul volt, s a mikor Budapestre leszállott, kitört rajta a kolera. Konstátálták továbbá, hogy egyes házakba a cselédek hurczolták be a betegséget. A cseléd tartók tehát ne engedjék meg, hogy cselédek látogatást tegyenek és látogatókat fogadjanak. A józsefvárosi (VIII. kerületi) járványbizottság szombaton alakult meg. A városrészt ötvenkét alkerületre osztották föl s ezek mindegyikében egy-egy bizottság fog állandóan örködni. A bizottság minden kedden és pénteken délután ülést tart, elnöksége pedig permanenciában marad. A vörös-kereszt-egyesület Erzsébet-kórházában a legmeszebbmencő intézkedések történeke arra n zve, hogy a kolera behurczolását megakadályozzák. Így például az orvosok a járvány ideje alatt a kórházon kívül levő betegeket nem látogatnak, s az ápolónók csak nagyobb szükség esetén távozhatnak az épületből, ahova visszatérve, fertőtlenítik őket. A betegek látogatói a felvételi épület karbolgőzzel ellátott várososhájában egy negyed óráig köteiesek vesztegelni, és csak azután léphetnek a kórház területére. A fertőtlenítő készülék mindenkor készen áll, s úgy a betegek, mint a kórházi alkalmazottak forralt vizet, az utóbbiak naponta 2 decziliter vörös bort is kapnak. Járó beteget a kolera ideje alatt az Erzsébet-kórházban ápolni, tehát bebocsátani sem lehet.

A pályaudvarban rendelet szerint senkit sem eresztene ki a perronra, illetőleg nem engednek elutazni, míg az ott lévő orvos ki nem szolgáltatja a bizonyítványt, hogy az illető utas egészséges, a podgyaszt pedig nem dezinficiálták. Ez rendjén is volna csakbogy az utasoknak, minden vizsgálat nélkül adogatják oda a sárga jegyet, melyeken a magyar czimer alatt a szó van nyomtatva: *Egészséges és a pályaudvar stampiliája a dátummal.* Ezeket a sárga jegyeket úgy osztogatják, mint az utcasarkon álló hordár a hirdetések, boldog-boldogtalannak. A kézi podgyaszt nem dezinficiálják, az egyéb podgyaszt is alig nézik meg és aztán egy kis szobapermetezővel kissé megöntözik karbolvizel. Ennek az oka kétség kívül az, hogy nagyon kevés az alkalmazott orvos, mert nyilvánvaló, hogy egy-két orvos nem győz megvizsgálni, de még csak meg sem nézni 5-600 embert.

A vidéken.

Tolnán, már a negyedik áldozata fekszik holtan a kolerának. Ez Szabó József, a kit, lehet mondani, saját könnyelműsége döntött a halálba, a mennyiben minden tiltakozás ellenére berohant az első kolerásbeteghez, *Tornóczyhoz* s kezét fogott vele. Bizonyára ettől s ekkor kapta meg a bajt.

Ujabban Öcsény községben is fordult elő koleraeset. Egy *Rabóczy János* nevű budapesti hajós fekszik itt súlyos betegen, a ki *Bali János* szegzárdi lakos hajóján érkezett oda. Balit természetesen szintén dezinficiálták, nehogy esetleg elterjeszse a járványt.

Tolna vármegyében különben nagyon tartanak a kolera általános elterjedésétől, mi-

vel a megyéből mintegy 3-4000 ember van távol, még pedig jó részük Budapesten. Ezek a munka megszűntével lassankint hazafelé szállingóznak, magukkal hozva a veszedelmes baj csiráját. *Simontsits* alispán a veszedelem lehető meggátlása céljából feliratot intézett a belügyminiszterhez, hogy a távollevő s a kolera tünetei közt megbetegedett munkások hazaszállítását akadályozza meg. Tolnán már a járványbizottság is megalakult. *Dóry László* főszolgabíró a domborri hajóállomáson egy szobát rendeztetett be fertőtlenítésre, a hol minden érkező utast desinfectiálnak. A hajókat öt napi vesztégár alá helyezik.

A kolera Szegeden.

Szeged, okt. 10.

A mai nap folyamán este 8 óráig csupán egy új betegedés történt. Az eddigi kolerabetegek száma összesen hét, közülük három meghalt, négy pedig a járványkórházban ápolatik. A járványbizottság rendelkezése ma az összes iskolák és tanintézetek bezárattak. A városi hatóság az óvintézkedések gyors kivihetése végett a járványbizottságnak 10,000 frtot bocsátot rendelkezésére. A szegényebb sorsú lakosság ingyen gyógyításban részesül és ingyen káptógyógyászereket és jeget és fertőtlenítő szereket. A fertőtlenítést a tűzoltóság városzerte nagy eréllyel végzi. Azonkívül új hordozó ágyak és gőzfertőtlenítő gépek szerzetek be. A közönség nagy elismeréssel adózik a hatóságoknak erélyes gyors intézkedéseikért.

Városi közügyek.**Arad a múlt hónapban.**

— Polgármesteri jelentés. —

(Vége.)

A városi szegényápolásban elhelyezve volt 37 egyén; szeptemberben felvétel 1; maradt a hó végén 38. Élelmezésükre 1130 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesített augusztus hó végéig 363 egyén; szeptemberben felvétel 1; a szegény ápolásába vétetett 1; elköltözött 1; elhalt 2; maradt a hó végén 360. A város közönsége által tartott árva és lelencz gyermekek száma volt 54; szeptemberben szaporodott 2; maradt a hó végén 56. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adott gyermekek száma volt augusztus hó végén 139; szeptemberben bejelentetett 7; más helyre adatott 1; anyjának visszaadatott 3; elhalt 1; maradt a hó végén 141. Tűz 2 esetben volt.

A községi bíróságnál maradt augusztus hóról elintézetlen 144 ügy; szeptemberben befolyt 983; elintézés alatt állott összesen 1127; ebből elintézetett 571; tárgyalás alatt maradt 556. Végrehajtás foganatosított 107; árverés tartott 1.

A katonai ügyek szabályszerűen vezetettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 279 közös hadseregbeli és 124 honvéd tartalékos. Utó állított 1 helybeli; 4 idegen illetőségű hadköteles. Önkénytelen besoroztatott 4. A póttartalékba áthelyeztetett 1. A város terhére elszállásoltatott 3 főtiszt. A háztulajdonosok terhére elszállásoltatott 22 főtiszt; 970 legénység 473 lóval. Előfogat kiállított 40.

Az utcák és terek rendezése folytattatott. A választó- és Nagy-Sándor utcák közalapozása befejezetett. Az Asztalos-Sándor utca rendezése folyamatban van.

Az adóbejelentés eredménye a következő volt: Befolyt állami adóban 15,534 frt 99 $\frac{1}{2}$ kr, leiratott 2405 frt 19 kr, összesen 17,940 frt 18 $\frac{1}{2}$ kr, hadmentességi díjban 225 frt 66 kr, leiratott 14 frt összesen 239 frt 66 kr, jog- és bélyegilletékben 2535 frt 81 kr, városi adó 5413 frt 36 kr, leiratott 711 frt 18 kr, összesen 6124 frt 54 kr, utadóban 804 frt 33 kr, leiratott 57 frt 9 kr, összesen 861 frt 42 kr, átíratásdíjban 1399 frt 94 kr, iparkamarai díjban 159 frt 15 kr, idegenközadóban 545 frt 21 kr, leiratott 2067 frt 11 kr, összesen 2602 frt 32 és fél kr.

Az árva pénzár forgalma volt a bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 261,277 frt 79 kr, kiadás volt 6234 frt 46 kr, maradvány 255,043 frt 33 kr.

A házi pénzár forgalma volt a

bevételben 50,544 frt 51 kr, kiadás 40,039 forint 99 krajczár, maradvány 10,234 frt 52 kr. Az utépitési alap bevétele volt 13,761 frt 81 kr, kiadása 647 frt 12 kr, maradványa 13,114 frt 69 kr. A védgát alap állása volt 7167 frt 48 és fél kr. A különféle alapok bevétele volt 397,134 frt 8 kr, kiadása 6618 frt 18 és fél kr, maradványa 390,515 frt 98 és fél kr.

Köveztvámiban befolyt 3791 frt 42 kr, helypénzben 3822 frt 7 kr, partvámiban 537 frt 47 kr, összesen 8150 frt 96 kr, kiadás volt 933 frt 31 kr, marad tiszta jövedelem 7127 frt 65 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 278 darab folyadék mérték; 1705 darab hordó; 37 darab száraz tárgymérő; 7 darab mérleg.

Hitelesítési díjban befolyt 774 forint 58 krajczár.

Az állategészség kevésbé kielégítő volt. A ragadó száj és körömfájás járványosan uralkodott. Megbetegedett összesen 18 d. szarvasmarha és 1 d. sertés; melyek azonban mind felgyógyultak. Takonykór miatt kiirtott 1 ló; lépfene következtén elhullott 1 ökör Borsóka kóros sertés elkoboztatott 1. Veszetség észleltetett 2 eben.

Arad, 1892. október 7.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.

Időjárás.

Légnymás: reggel 7 órakor 764.1 mm., délután 3 órakor 762.2 mm. *Hőmérséklet* reggel 7 órakor C° + 10.8, délután 2 órakor C° + 20.0. *Szél iránya és ereje:* reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor DK. 1. *Felhőzet:* reggel félderült, délután félborult. *Csapadék* az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Időjárás a mai napra.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Október 12. —

Változó felhőzet.

Hűvös.

Jelentékeny csapadék nélkül.

Az

„ARADI KÖZLÖNY“

előfizetési árai:

Helyben

házhoz hordva:

Egész évre 12 frt — kr.

Fél évre 6 frt — kr.

Negyed évre 3 frt — kr.

Egy óra 1 frt — kr.

Vidéken

szétküldve:

Egész évre 14 frt — kr.

Fél évre 7 frt — kr.

Negyed évre 3 frt 50 kr.

Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Az előfizetési pénzek, valamint hirdetési és egyéb díjak az „ARADI KÖZLÖNY“ kiadóhivatalának küldendők, ugyszinte ide utalendő minden oly ügy, mely a lap anyagi részét illeti.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Az „Aradi Nyomda-Társaság“.

HIREK.

Október 12. Szerda. Róm. kath. naptár: Miksa. — Protestáns naptár: Miksa. — Görög-keleti naptár (szeptember 30.): Gergely. — A nap két 6 óra 16 perczkor, nyugszik 5 óra 16 perczkor.

Külcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3-4-ig és pénteken 11-12-ig. Helyiség: [polgári iskola földszint].

Október 12. Aradváros október havi rendes közgyűlése délután 4 órakor.

Október 16. Az 1848-49-iki honvédek aradi egyletének közgyűlése.

Október 16. A zenekedvelők egyletének közgyűlése délelőtt 11 órakor.

Október 16. Az aradi filharmonikusok közgyűlése d. e. 11 órakor.

Október 18. Fogyasztási adók megváltása d. e. 9 órakor a városházán.

Október 30. A reformáció ünnepe.

— **Személyi hírek.** *Molnár Viktor* Temesmegye főispánja *Deshán Achill* alispán kíséretében tegnap Aradon időzött.

— **A hivatalos lapból.** A király *Zsákó István* gyulafehérvári törvényszéki elnököt, a kolozvári ítélőtáblához bírónak nevezte ki.

— **Városi közgyűlés.** Aradváros köztörvényhatósági bizottsága októberhavi rendes közgyűlését ma, szerdán délután 4 órakor tartja, melyre a bizottsági tagokat e helyen is figyelmeztetjük.

— **Népkönyha Aradon.** Arad város tanácsa tegnap foglalkozott a népkönyha felállításá-

nak eszméjével s elfogadta a tisztifőorvos javaslatát. A népkönyha helyiségeül a kápolna-utcai tűz-őrségi laktanya van kiszemelve.

— **Áthelyezett honvédtisztek.** Az aradi honvédszázalókból Kretz Richárd vezérkari százados a 2-ik honvédkerület parancsnokságához második segédtszék helyezettett át, Szathmáry Elemér hadnagy ugyancsak Aradról Debreczenbe helyeztetett át.

— **Lukács miniszter a délvidéken.** Lukács Béla kereskedelmiügyi miniszter szombaton hajnalban a gyorsvonattal utazott keresztül Temesvárott Krassó Szörény vármegyébe, hol az osztrák-magyar állam-vasut-társaság bányatelepeit tekintette meg. A minisztert kinek elgáns szalonkocsija volt becsatolva a vonatba, többen kísérték ez utján. Együtt mentek vele Harkányi Frigyes, Bessenyei Ferencz és Szerb György országgyűlési képviselők, Ludvigh Gyula, a m. kir. államvasutak igazgató-elnöke, Abonyi Emil és Schöber ministeri tanácsosok és Straßer Albert temesvári kereskedelmi s parkamarai títkárral Temesvárott a miniszter kíséretéhez csatlakozott Jakabffy Imre, Krassó-Szörény vármegye főispánja. A miniszter legelőször Resiczára utazott, hol a fellobogózott vonat berobogása alkalmával a zenekar a Himnuszt játszotta, aztán Grtner főszolgabíró a járás közönsége. Kretz dr. títkárral az uradalmi főtisztartóság nevében üdvözölte a minisztert s a vállalat támogatását kérte. A miniszter feleletében kijelentette, hogy támogatni fog minden törekvést, mely iparunkat és kereskedelmünket nemcsak kulturális, de hazafiás irányban is fejleszti. A vasművek megtekintése után a miniszter Oraviczára utazott. Oraviczáról a miniszter vasárnap Anninára ment, hol megtekintette a osztrák-magyar államvasut-társaság bányatelepeit. Este 7 órakor a miniszter és kísérete külön vonaton Temesvárra érkezett, a „Rudolf trónörökös” szállóba, elment a színházba, hol végignézte a „Madarász” előadását. A miniszter és kísérete két páholyt foglalt el. Előadás után a miniszter megvacsorált a szálló éttermében, s 11 órakor kihajtatott a pályaudvarra. Fél tizenkét órakor miniszter visszautazott a fővárosba.

— **Fogyasztási adok megváltása.** Arad sz. kir. város területén levő bor, sör és ezeszes italmérési, továbbá a hus és cukor fogyasztási adóköteles feleket ezennel értesitem, hogy a megnevezett adónemeknek megváltása iránt a pénzügyigazgatósági kiküldött által a tárgyalás a folyó hó 8-án d. e. 9 órakor a városház emeleti kistermében fog megtartatni. Azon esetre, ha az adóköteles felek összesége az adónemek szerint csoportosulva a meggátlásra hajlandó volna, az erre vonatkozó ajánlat megtételére, esetleg a szerződés megkötésére akár mindnyájan személyesen megjelenjenek, akár egy vagy több, a közjegyző által hitelesített meghatalmazással, vagy pedig a pénzügyi közeg által ismert két tanuval előttemezett megbízólevéllel ellátott egyént küldjenek ki. Az adóköteles felek névjegyzékei hivatalomban a hivatalos órák alatt megtekinthetők s lemásolhatók. Arad, 1892. október 9. Salacz Gyula, kir. tanácsos, polgármester.

— **A szabadságharczi muzeum bizottság** — mint már jeleztük — egy öt szobás helyiség átengedését kérte a tanácstól. A tanács 3 évre ingyen engedi át a kért helyiséget az ereklyemúzeum céljaira, ha javaslatához a közgyűlés is hozzájárul.

— **Arad város költségvetése.** A városi tanács tegnapi ülésében a város jövő évi költségvetése tárgyában elfogadta a hármas bizottság javaslatát. E szerint a községi pótdadó 50%, az 1893/94-iki utadó pedig 5%-ban van előirányozva. Az előirányzatot a mai közgyűlés veszi tárgyalás alá.

— **A külön közigazgatási fogházak jövőre** meg fognak szűnni a képviselőház igazságügyi bizottsága által legközelebb letárgyalt szabályban is nemsokára napirendre kerülő törvényjavaslat azon rendelkezése folytán, mely

szerint a fogház- és elzárásbüntetés bírósági fogházakban fog ezentúl végrehajtatni habár közigazgatási hatóság szabta is ki a büntetést. E javaslat előrelátható elfogadása esetében külön közigazgatási fogházak nem fognak többé építtetni s a meglévőket, mint értesülünk tolonc-, esetleg dologházakra fogja a belügyminiszter felhasználni.

— **A lovasági laktanya.** A városi közgyűlés elhatározta, hogy ingyen ad telket a lovasági laktanya számára. Az átengedett 13 holdon kívül ennél fogva a tanács az epreskertnek 3800 frton leendő megvételét ajánlja. Az epreskert Arad megye közönségének a tulajdona.

— **Áthelyezés.** Földes Antal beregszászi pénzügyi fogalmazót áthelyezték az aradi kir. pénzügyigazgatósághoz.

— **Az új vágóhid építése** immár előre haladott stádiumban van. Messzire viritnak az impozáns épület vörös tetői s a kolosszális falak hirdetik, hogy Arad városa, mely minden áldozatot meghoz, hogy emelkedjék, ismét egy hatalmas lépéssel haladt előre. Az épület kívülről is igen szépen fest, míg belső berendezése a lehető legzeleszerűbb, s valóban büszke lehet Arad városa, hogy ily modern vágóhíddal rendelkezik.

— **Az aradi tantestületek segélyalapja** gyarapodást várhat. A tanács ugyanis oly értelmű javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, hogy azon iskolaköteles tanoncoknak, akiket a városi nyugdíjalap kötelekébe tartozó tanítók oktatnak, 15 krnyi járuléka a segélyalap céljaira engedtessek át.

— **Másodvirágzás.** Szabadhelyea az akác-és gyümölcsfák, melyekről a múlt hó 6-iki vihar levarte a leveleket, szépen kihajtottak és virágzanak. A másodvirágzás drága árát valószínűleg a jövő évi termés fogja megfizetni.

— **Katonai felülvizsgálat.** Tegnapi állandó vegyes felülvizsgálat volt a megyénél. Előállított 46 hadköteles, bevált 17 kórházba küldetett 2.

— **Jubileum.** Lengyel György róm. kath. kántor e hó végén tölti be aradi kántorkodásának 30-ik évét. A jó öreg, — ki buzgó odaadással szolgálta egyházát, magasztalva Isten dicsőségét, majd bánkodva a bánatosokkal kísért utolsó utjokra az elhalt katolikus hiveket — megérdemelné, hogy ránézve ünnepnappá tegyék a hivek a 30-ik évforduló napot. Egyházi funkcióján kívül még előbb 18 évet töltött el nyilvános nevelés tanuságban, Fakerten, Kis-Iratoson, Bánkuton, majd Almáson, mely idő alatt egyik állomásból a másikba átmenetele — a nemzet napszámósainak akkori nagyon szerény díjazását tekintve — átmenetel volt egyik nyomorúságból a másikba. Pedig a magyarosító munka nagy mértékben a néptanítók vállaira nehezedett!

— **Lakoma Goldis János tiszteletére.** Az Aradról Nagyváradra helyezett Goldis János protosynczel tiszteletére Diamandi Miklós fényes ebédet adott, mely alkalommal a házigazda vendégei voltak: Marianescu dr. táblai bíró, Zigre Miklós, Pakala esperes, Bróza szentszéki referens, Boda és Papp lelkészek, Duma F. dr., Buna J. dr., Poyvár Miklós dr., Poyvár János. Humitza kapitány, Pántya Péter stb. Szellemes felköszöntőket mondottak Goldis Jánosra, a házigazdára és a társaság több tagjára, miket nagy éljenzés kísért.

— **A trafik és a vasárnapi munkaszünet.** A trafikosok nincsenek meglégedve a vasárnapi munkaszünetről szóló szabályrendeletnek rájuk vonatkozó részével. Több száz aláírással ellátott kérvényt fognak legközelebb átadni a pénzügyminiszternek, melyben azt kérik, hogy ezután vasárnap délután 4 órától kezdve tartassák zárva üzletüket hétfő reggelig. A mostani rendelet értelmében vasárnap déli 12 órától 4-ig szabad csak az üzletet zárva tartaniok. A kérvény megokolása igen méltányos okokat sorol föl kívánságuk mellett és remélhető,

hogy a pénzügyminiszter teljesíteni fogja óhajtasukat.

— **A város hirdetései.** Az aradi két ellenzéki ujság folyamodott a tanácshoz, hogy hirdetési általányukat 200 frtról 400 forintra emelje fel. A tanács a kérvényt elutasította s valószínűleg maga fog egy hatósági hirdetést indítani, melyben összes hirdetéseit kiadja.

— **Egy híres pópá halála.** Petreszku Miklós remetei gör. kel. román lelkész, ki hazaelenes magatartása miatt az aradi törvényeszk előtt számos ízben megfordult s aki három év alatt nyilvánosan imádkozott a remetei templomban, hogy isten hozza be a muszákát a magyarok elnyomására, — nincs többé az élők között. Tegnapi délelőtt 11 órakor szélhűdés érte őt a temesvári gőzfürdőben. Azonnal a közközházba szállították. Az orvosi vélemény daczára azonban fél óra múlva meghalt. Petreszku széles körökben mint szenvedélyes nacionalistát ismerték. Három gyermeket hagy hátra. Az egyik fiát Szarvason és Kecskeméten járatta iskolába, akiből aztán olyan derék magyar fiu lett, hogy mikor atyja a muszákért imádkozott, keserű szavakban tett szemrehányást atyjának.

— **Petróleum a difteritisz ellen.** Különös gyógyulási esetről értesítik lapunkat. Mesének tartanók az egésztest, ha nem szavahihető egyéntől származnék a tudósítás. Az eset az, hogy egyik biharmegyei faluban egy uri család egyik zsenge tagja megkapta a difteritiszt. A baj rohamosan fejlődött s miután az orvos messze, más községben lakott, a gyermek környezete tehetetlenül nézte a beteg kinos vergődését. A legváltóságosabb pillanatban a családanyának az a gondolata támadt, hogy a beteg torkot petróleummal kenje be. Vékony papálczka végére vászonba burkolt tégést erősített, azt a petróleumba mártotta s ezzel a pamacsával kengette a beteg gyermek torkát a nap folyamán háromszor-négyszer. A gyermek a sajátságos kura után jobban lett és felgyógyult. Azóta abban a faluban a petróleumot a difteritisz ellen rendszeresen használják s állítják, hogy nagy sikerrel. Minden hozzáadás nélkül regisztráljuk az esetet, az orvosok dolga lévén, hogy e különös gyógymódról vélemény mondjanak.

— **Az ipartestület kérvénye.** Az aradi ipartestület kérvényt intézett Aradváros tanácsához, melyben a hetipiaczok alkalmával az Andrassy-téren áruló iparosok helypénzfizetési kötelezettségét megszüntetni kéri. A kérelem fölött a mai közgyűlés határoz.

— **Az államvasuti tisztviselők nyugdíj képessége,** mint tudva van, a nyolczadik szolgálati év elteltével kezdődik. Hogy azonban az időközben bekövetkezhető halál esetén a tisztviselő özvegye minden segély nélkül ne maradjon, az igazgatóság arra kötelezi a belépő tisztviselőt, hogy nyolcz évre biztosítsa életét Erre nézve egy minimumot állapítottak meg évi 200 frt jaradékbán, vagy egyszersmindenkora 3400 frtban. Ennek a gyakorlati intézkedésnek igen sokan hasznát vették már, legutóbb a kolerában elhunyt aradi vasuti hivatalnok Kás Ervin b. özvegye, ki alig két évet szolgált és elhunytával nejjének 3400 frtot fizetett ki a magyar általános biztosító társaság. Ilyen intézkedés, azt hisszük, az állami tisztviselőkre nézve sem lenne káros.

— **Fővárosi árak továbbításának betiltása.** Lukács Béla közlekedési miniszternek szigorú leirata tudatja Arad megye és város hatóságával, hogy Budapest területéről minden olyan szállítmány megindítását megtiltotta, mely alkalmas a kolera elhurczolására.

— **Az apját lopta meg.** Boronyáncz Jánosnak szenvedélye a lopás. Ha mástól nem bir lopni, arra vetemedik, hogy a tulajdon édes apját lopja meg. Így tett tegnap is. Feltörte apja ládáját s 11 frtot lopott el belőle. A pénzen pulykát szerzett be s azt megkoppasztva, a Libas dülőben nyársra huzta. Javában pirult a pecsenye, mikor Boronyánczot a rendőrség elcsipte s a kapitány elé állította. Tettét beismerte s így a pulykát a kóterben fogja megenni.

— **Pályázatok.** A verseczi kir. jbiróságnál járásbirói állásra, — a temesvári kir. itétőtáblánál joggyakornoki, az eszéki pénzügyigazgatóságnál II. oszt. kir. pénzügyi títkári, — a Zólyom és Turóc vármegyék területén mű-

ködd kir. pénzügyigazgatásnál hatodosztályu adótiszt. — A zombori pénzügyigazgatásához tartozó kulai esetleg más kir. adóhivatalnál VI. oszt. kir. adótiszt. — a gyöngyösi kir. adóhivatalnál gyakornokjelölti állásokra.

H y m e n .

F. Tóth Lajos honvédszár-gyógykóvácse hó 22-én délután 4 órakor esküszik örök hűséget az aradi ev. ref. templomban Varga Erzsike kiasszonynak, Varga József, az aradi nyomdatársaság üzletvezetője és Varga János városi állatorvos kedves, szép nővérenek.

Grieshaber Mór Lippáról jegyet váltott Világoson Schubert Janka kiasszonynyal.

Gyászrovat.

Karacs Teréz, a magyar nőnevelés és az übeszélő irodalom addigi legrégebb élő képviselője, mint Békésről írják, meghalt elaggrá, rokona; Környei ügyvéd házában. Hol élete, legutolsó részét visszavonulva, emlékeinek élve, szeretettől körveezve töltötte.

S P O R T .

— Falkavadászat. Arad-mácsi falkavadásztársaság október 15-én kezdi vadászatait. A találkozások helyeit a következőleg állapították meg:

Október 15-én 90-ik örház.

Október 17-én kurtics erdő.

Október 18-án Kicsi-major.

Október 19-én Sofronya.

Október 20-án kurtics-ötvenes határvonal.

Október 21-én Vásárhelyi-csárda.

Október 22-én 90-ik örház.

A találkozások délelőtt 11 órakor.

— Vadászat. Monostori levelezők írja: Ritka szép eredményt ért el a temes monostori határban a f. hó 9-én egybegyült vadásztársaság, mely a legvigabb hangulatban maradt egészen a vadászat végéig. Elejtettek 17 foglyot, 5 rókát és 37 nyulat. Az idő kedvező volt, csak a néha-néha csepegő eső ijesztgette az ehhez nem szokott derék vadászokat. A vadászatot résztvettek: ifj. Bolyos Mátyás jegyző Binger József posta mester, Csáki István ügyvéd Deák Lajos jegyző, Faragó Gyula ispán, — Folly János birtokos, Györy szolgabíró, Gyöngyössy adótárnok, Jankovits János jegyző, Krón Kálmán a kitűnő humorista, Kalikó Váza birtokos, Pokonnyai Péter tanító Remholcz Lipót gyógyszerész, Radu aljárásbíró Schaffer József főjegyző Schaffer Vilmos pénztárnok, Sipos Lajos kincstári ispán, Szekosán Gyula jegyző Veres Lajos tanácsnok és Zabojszky István. A legközelebb tartandó vadászat a kulácsi uradalomhoz, hol valószínűleg több lesz a vad, mint a községi földeken, melyet az orvadászoktól alig lehet megvédeni.

Egyletek, Társulatok.

— Az „aradi kerületi betegsegélyző pénztár“ a csanádi palotában levő hivatalos helyiségében f. hó 10-én d. u. 5 órakor igazgatósági ülést tartott, melyen a múlt havi jegyzőkönyv felolvasatott és hitelesített. A pénztár eddigi működéséről tett jelentés szerint a felek részéről nagy az érdeklődés, a tagok száma napról — napra szaporodik. Beiratások eszközölhetnek hétköznapokon d. e. 8—12, d. u. 2—6 óráig, ünnep és várnapi d. e. 8—12 óráig.

Színház.

Ifj. Fromont és id. Risler.

Különös tapasztalatokkal hagyta oda tegnap a közönség a színházat. E tapasztalatok mindenekelőtt az éles ellentétre vonatkoznak, mit egyes szereplők gondos, tisztességesen megjátszott és ismét mások botránnyosan rossz játéka állított egymást mellé. De a kontrasztokon kívül vonatkoznak arra is, hogy az aradi közönség méltóságát sérti az a Piripócsra való figyelmetlenség, hogy kellő próba nélkül is határozottan hibás szereposztással bátorodik a színház művészetisége egy oly darabot bemutatni, minő ifj. Fromont és id. Risler. Kruztatátni merjük, hogy Aradon rég láttunk annyira gyatra-előadást mint ez volt.

Báthory Ilonának, az új hősnőnek, most volt az első nagyobb szerepe Sidoniben. Nos, hát Báthory k. a. szerződtetésé

szerencsétlen gondolat volt az igazgatóságtól. Kimondjuk nyíltan. Tehetsége vékony, kiejtése idegenes, szenvedélyfestésre határozottan képtelen, sőt még a felfogása is hamis. Ezt a szerepet Haraszty Herminnek kellett volna játszani. Azt készséggel elismerjük Báthory kisasszonyról, hogy csinos alak és fess toalettjei vannak, de megbocsásson nekünk a nyílt őszinteségért, Sidoline szerepét határozottan elejtette. Különben a közönség is hidegen viselte magát irányában s egyetlen egyszer sem tapsolta meg.

Annál figyelemre méltóbb Vedress Rislerje. A szerep minden részletét kidomborította, minden mozdulatán meglátászt a fel fogás helyessége s a gondos, figyelmes tanulmányozás. Vedress nagyon jó hangulatot keltett maga iránt a közönség körében, mely őt a sok rossz szereplő közül tünnetőleg megtapsolta úgy nyílt színen, mint zajosan hivta a harmadik felvonás után is lámpák elé.

Vedressen kívül csak az egy Szepesi kapott tapsot ügyes, eleven Delobella-jáért.

A többi szereplőn meglátászt a bágyadság, kedveltség miben nagy része van a Báthory kisasszony játéka imponans hatásának. Talán még Arányi Bellát (Claire), Tárnoky Gizit (Desirée), Pethest (Ferencz) és Sz. Nemeth (Chebe) kiemelhetjük, ámbarök sem voltak olyan jók, mint máskor szoktak lenni. Azt határozottan nem értjük, miért engedti az igazgatóság, hogy ifj. Risler szerepét Bónis totál agyonüsse. Mert agyonütötte alaposan.

Egyszóval szerencsétlen előadás volt. Nem hiába a 13-ik előadás az idei szezonban.

A színház gyéren volt látogatva.

— Színházi műsor. Pénteken Szerelem iskolája Rákosi Jenő színműve, először. Szombaton Boissy boszorkány szintén rég nem adatott operette. Vasárnap délután Pepita operette, este Veresapka Vidor népszínműve, hétfőn Diurnista Dövesi Albert bohózata először, kedden Dózsa György Jókay történeti drámája Goth Sándor fellépésével, szerdán Szegény Jonathán, csütörtökön Saint-Cyrikisasszonyok kitanó vigjáték.

— Színházi hírek. Ma az itt rég nem adatott kedves zenéjü, mulattató operette a Mikádó adatik Somlóné, Margó, Posfay, Kézdy, Sz. Németh, Sziklay, Nyilasy, Csátár és Kozmával az elsőbb rendű szerepekben. Holnap Lili, a mely fülbemászó énekeitől eltekintve mint vigjáték is egyike a valódi francia szellem jeles termékeinek.

— Csiky-premiére Bécsben. A bécsi német népszínházban jövő szombaton adják először Csiky Gergely Nagymamáját, mely a kiállítási színházban a nemzeti színház személyzetének előadásában oly nagy sikert aratott.

Törvénytörvény.

— A gyoroki gyermekgyilkos Aradon. Tüzes Béla a gyoroki gyermekgyilkos, ki — mint annak idején megirtuk — a kiállott óriási izgalmak behatása alatt megőrült, a lipótmezei országos tébolydából egészségesen került haza. Tegnap hozták erős fedezet alatt a fiatal, de már is ősz embert, s helyezték el az ügyesség börtönében, hol méltó büntetését várja. Orvosi vélemény szerint elméje teljesen ép, s csak az elkövetett bűn tudata, s a lelkiismeret furdalása az, mely összetörte a különben erőteljes embert. Rendes esti sétái alatt úgy tetszik, mintha még mindig örült volna. Szemeit üresen, révetegen jártatja a körülötte levőkön. Aztán ismét bemegy sötét hőtönébe. Ugy látszik felébredt benne a megbánás csak hogy egy kicsit későn.

— Feleséggyilkos. Hercegen Györgye nagypéli lakos, — mint annak idején közöltük — lakszobája mestergerendájára felakasztotta a feleségét, rázárta az ajtót és lármát ütött, hogy az asszony öngyilkos lett. A turpisság kisült. Az aradi törvénytörvények tegnap egész légió tanult halogatott ki az ügyben, de

mégis el kellett napolni a végtárgyalást, mert több körülmény kiderítésére van szükség. A tanukihallgatások késő délután értek véget.

— Király József büne Bestialis bűntény miatt idézte be tegnap végtárgyalásra az aradi kir. törvénytörvények Király Józsefet. — Vádolt tökrészen hallagott előre s midőn az örök fel akarták segíteni a tárgyalóterembe, rettenetes ordítózást vitt véghez. Elmondta, hogy ő Király József, egy királyt nem tanácsos elfogni. De azért lecsipték s midőn kijózanodott gaztettéért 2 évi börtönre ítélték. Ez a két év alaposan ki fogja józanítani.

— Az oláhok bűnpöre. Nagyszébenből jelentik; Brote Jenőt, ama román nyomda tulajdonosát, melyben az ismert memorandum német és román nyelven nyomtatott, a kolozsvári államügyész meghagyására Gödrö Sándor itteni vizsgálóbíró kihallgatta. A vádirat a bűnvádi eljárás alapjául a büntetőtörvénykönyv 171. és 173. szakaszait jelöli meg. Az idézett szakaszok tudvalevőleg az izgatás és lázításról szólnak.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, október 11. (Saj. tud. táv.)

A képviselőház Bánffy Dezső b. elnöke alatt ma délben rövid ülést tartott. Az elnök bemutatta a főrendiház izenetét, melylyel az állami számszéki elnök jelölésre vonatkozó képviselőházi hntározathoz a főrendiház hozzájárult. A jelölteket felterjesztette ő felségéhez. Latkóczy bisáló bizottsági elnök bejelentette Atzél Béla báró bodajki képviselő mandátumának megsemmisítését. Az elnököt felhatalmazták arra az új választás iránt tegye meg a szükséges intézkedéseket. Matusk a Pál előadó betérjesztette a telekkönyei javaslatokra. Mandel Pál előadó pedig a fogház és elzárás büntetés végrehajtásáról és a pénzbüntetés felhasználásáról szóló javaslatokra vonatkozó igazságügyi bizottsági jelentést. Annak idején napirendre tűzik.

Szapáry Gyula gr. miniszterelnök betérjesztette az országgyölési képviselők napidijainak átalányosságban leendő megállapításáról és a törvényhatóságról szóló törvény némely intézkedéseinek módosításáról szóló törvényjavaslatokat. — A javaslatokat kiadják az illető bizottságoknak.

A jegyzőkönyv hitelesítésével az ülés véfiet ért.

A képviselők fizetése.

Budapest, október 11. (Saj. tud. táv.)

Szapáry Gyula gr. mint tudósítónk jelenti, az országgyölési képviselők napidijainak átalányösszegben leendő megállapítása iránt a következő törvényjavaslatot terjesztette a képviselőház elé:

1. Az 1848. V. t. cz. 56. §-ának azon intézkedése, mely szerint mindenik országgyölési követnek az országos pénztárból 5 frt napidij fizettetik, oda módosítatik, hogy minden országgyölési képviselőnek napidijátalány jár, mely évi 3200 koronában (1600 forint) állapítatik meg.

Ezenfelül azon országgyölési képviselők, kik nem esnek az ezen törvény 2. §-ában foglalt kivétel alá lakber czimen 1600 korona (800 o. é. frt) illetményben részesülnek.

2. §. Az 1875. I. t. cz. 10. §-ában foglalt intézkedés, hogy azon képviselők akik az állam szolgálatában állanak és mint olyanok lakbert huznak, vagy lakással láttatnak el, képviselői lakber illetményben nem részesülhetnek, továbbra is érvényben marad.

3- §. Az 1. §-ban megállapított nyugdíjállomány és lakbér illetmény négy egyenlő részletben, február, május, augusztus és november 1-én előre fizetendő. Az aug. 1-én esedékes részlet azonban felvehető nyári ülésszakhoz esetleges korábban történő berekesztésekor.

4. §. Az országgyűlés feloszlása esetén, ugyiszintén, ha az országgyűlési képviselő személyében változás áll be, ami képviselőtől, kinek megbízása lejár, vagy megszűnik, esetleg annak örököseitől a felvett összeg vissza nem követelhető.

Az újonnan megválasztott képviselőnek napidíj állomány és lakbér illetménye azon hónaptól fogva jár, melyben megbízó levelét a képviselőháznak bemutatta, és pedig igénye van minden hónapra a negyedévi járandó rész harmadrészére.

A képviselői minőségben töltött hónap egyrésze is teljes hónapnak tekintendő.

5. §. Jelen törvény 1893. év január 1-n lép életbe és végrehajtásával miniszterium bizatik meg.

Budapest, 1892. okt. 11.

Szapáry Gyula gr. s. k.

A kolera.

Budapest, okt. 11. (Saj. tud. táv.) A pesti barakkórházban éjfél óta délig 14 beteget vettek fel és négy halálozás történt. A budai barakban délig négy új beteget vettek fel. A járványbizottság mai ülésén kimondották, hogy a járvány idején a színházak és orfeumok délutáni előadásaira vonatkozó engedélye érvénytelen.

Titel, okt. 11. (Saját tud. táv.) Titelen tegnap 7 betegedés és 3 halálozás történt. A járványt a dunai hajók hurczolták be.

Hamburg, október 11. (Saj. tud. táv.) Két embert, aki kolerafertőzött ruhákat adott el, fogságra ítélték, egyiket két és fél évi, másikat egy és féle évi fogságra, mert az eladott ruhák három embernek halálát okozták.

Páris, október 11. (Saját tud. táv.) Guemsey szigeten több hajóst egyenként ezerkétszáz frank bírságra ítélték, mert megszegték a kolera-szabályzatot.

Kardpárbaj.

Budapest, okt. 11. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt Futtaky Gyula szerkesztő és Egyessy Géza távirati iroda tulajdonosa kardpárbajt vitak, melynél Egyessy horzsolást kapott jobb halántékán, Futtaky egy lapos ütést jobb karján és könyökén egy 6 centiméter mély sebet kapott. A párbaj oka hírlapi polemia.

A delegációkról.

Bécs, okt. 11. (Saj. tud. táv.) Az osztrák delegáció mai gyűlésén elállottak a tárgyalás elhalasztásától. A költségvetési bizottság csütörtökön tart ülést.

Vilmos császár Bécsben.

Bécs, okt. 11. (Saj. tud. táv.) A német császár délben érkezett Bécsbe, a pályaudvaron megjelentek az összes főherczegek. A Felsőgek legszívélyesebben üdvözölték és megölelték egymást. A kivonult diszszázad zenekara a német nép-hymnuszt játszotta. Ezután Vilmos császár a főherczegekhez fordult, megölelte Károly Lajos és Albrecht főherczegeket, a többieket kézzsoritással üdvözölte. A Schönbrunnban tartott cercle után Vil-

mos császár Taaffe miniszterelnöknek személyesen nyújtotta át a fekete sasrend jelvényeit.

Vámszerződés.

Páris, okt. 11. (Saj. tud. táv.) A Belgiummal, Spanyolországgal és Olaszországgal való kereskedelmi szerződések kötése felőli híreket a védvamosok terjesztgetik oly czélból, hogy a francia-svájczi szerződés elvetését kieszközöljék.

Brüsszel, október 26. (Saj. tud. táv.) A kormány részéről teljesen alaptalanoknak jelentik ki ama híreket, melyek szerint tárgyalások vannak folyamatban Franciaország és Belgium között oly kereskedelmi szerződés megkötése iránt, melynek tételei a minimális tarifán alul maradnának.

Közgazdaság.

Uj-aradi gabnavásár.

— Saját tudósítónktól. —

Uj-Arad, október 11.

(S—ss.) A földmivelők szántással lévén elfoglalva, gyenge behozatal volt. Szilárdabb árak mellett elkelt:

1200 métermázsa buza 6 frt 40 krtól 7 frt 10-ig.
100 mmázsa rozs 5.60.
100 métermázsa ó-tengeri 4 frt 40-től 4 frt 50-ig.
870 métermázsa új-tengeri 3 frt 20-tól 3 frt 30-ig.

— Szüreti tudósítás. Vinga a szüret szintén megtörtént, az eredmény többnyire gyenge; a must czukortartalma is sok kívánni valót hagy fenn.

— Csehek a magyar liszt ellen. A csehek csak nem bírnak nyugodni, fölhasználnak minden alkalmat, hogy a magyar termények ellen izgassanak, legtöbb esetben nem gazdasági okokból, ha nem magánspekuláció kedvéért mint az a vasuti tarifáknál történt. Most a kolera nyújt nekik ismét alkalmat. Mint ugyanis a Hlas Národa tegnapi száma jelenti Prága város tanácsának pénteki ülésében elhatározták fölkérni az osztrák belügyminisztert, hogy a magyar lisztnek zsákokban való bevitelét tiltsa meg. A többi prágai cseh lapok ez alkalomból a magyar liszt bevitelére ellenállalános agitációt fejtenek ki, még pedig egészségügyi okokból, mondván hogy a magyar liszt behozatalával behurczolják. Csehországba a kolera-t.

Szeszüzet.

— Október 11. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 51.—, kicsinyben 51.50 hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Arad, Aradi Közlöny* távirati tudósításai. —

Budapest, okt. 11. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kg gramm frt
Buza	bánsági	szilárd	7.35—7.75
	tiszavidéki	"	7.45—8.10
	pestvidéki	"	7.40—8.05
	fehérmezei	"	7.40—8.05
	bácskai	"	7.45—8.10
	székely-magyarországi	"	—
Roza	—	szilárd	6.55—6.80
Árpa	takarmány	lanyha	5.30—5.50
	égetni való	"	5.70—6.20
Zab	—	"	6.40—7.50
Zab	—	szilárd	5.60—5.85
Tengeri	bánsági	szilárd	4.80—4.85
	másnemű	"	4.75—4.80
Káposzta-repce	—	szilárd	11.—11.30
Köles	—	szilárd	4.75—5.—
Buza	tavaszi	szilárd	7.53—7.54
	junius 1892	"	7.85—7.86
Tengeri	máj.-jun. 1892	szilárd	4.82—4.83
	szept.-okt. 1891	"	5.03—5.10
Zab	Bpest sz. tavasz	szilárd	5.43—5.44
	" " őszi	"	5.67—5.69
Káposzta-repce	—	szilárd	—
	aug.-szept. 1891	szilárd	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktözsden

Budapest, 1892. október 11.

Magyar hitelbankrészvény	356.75
Osztrák hitelintézet részvény	312.—
Ezüst	—
Cs. és kir. arany	5.87
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.52
Német birodalmi márka	58.80
London	119.80
20 márkás arany	11.76

Aradvárosi

Évadbérlet
12. szám.

színház.

Havibérlet
12. szám.

Szerdán, 1892. évi október hó 12-én

A mikádó,

vagy Titipu városa.

Bohózatos operette 2 felvonásban. Irta: Gilbert W. S. Angoltól fordította: Rákósy Jenő. Zenéjét szerző: Sullivan Arthur.

S Z E M É L Y E K :

A japáni Mikádó	Sziklay.
Nanki-Poo, a fia, vándorénekesnek átváltozva,	
szerelemes Jum-Jumba	Kozma.
Koko lord, legfőbb hóhér Titipuban	Nyilasy.
Poch-Bach lord, legfőbb minden egyéb	Sz. Németh.
Pisch-Tach, egy előkelő lord	Csatár.
Jum-Jum, Koko gyámleánya	Kézdy J.
Pitti-Sing, Koko gyámleánya	Margó Z.
Poop-Bo, Koko gyámleánya	Pósfay Ella.
Katischa, előkelő hölgy, szerelemes Nanki-Pooba	Somlóné.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Október 11. —

Fekér Kereszt szálloda: Königssegg grófnő, Nádas-Friedmann Ferencz birtokos, Beél. Sveiger Miksa birtokos, Tornya. Viegner Márton birtokos, Tornya. Turek József magánzó, Borosjenő. Viegner Lajos birtokos és neje, Tornya. Weisz Gyula fakereskedő, Temesvár. Fisch Béla mérnök, Dévaványa. Bordia János városi tanácsos, Karánsebes. Paalzow Gyula magánzó, Temesvár. Zabolinkus N. és fia kereskedő, Szamosujvár. Pick József kereskedő, Szeged.

Vass szálloda: Bárány Wasmer birtokos, Dombegyháza. Kövér Lajos hivatalnok, Budapest. Weisz Adolf ékszerész és neje, Budapest. Gróf Bréda cs. és kir. kapitány, Debreczen. Mairóvitz Mór kereskedő, Radna.

Nádor szálloda: Neumann Salamonné kereskedő, Vajdahunjad. Sebné Adolfné kereskedő, Vajdahunjad. Vanzl Oszkár főhadnagy, Nagyszabán. Steiner János tanító, Uj-Szt.-Anna.

Magyar Korona szálloda: Bizony János Török-Becse. Varjasi N. Szt.-Auna. Szerény Viktor h. jegyző, Apatelek. Szabó testvérek zeoművészek, Budapest. Darvas Istváné, M.-Sziget. Darvas István erdősz, Szatmár.

Három Király szálloda: Bosnyák Imre birtokos, Holdmészes. Kotzó Károly jegyző, Radna. Mózes Mihály jegyző, Borosbesenő. Hulka N. karmester, Arad. Tódor Odön kir. járásbíró, Vinga. Török János jegyző, Világos. Zachariás Árpád jegyző, Iratos. Niedermayer Lajos jegyző, Szentleány.

Vasuti szálloda: Kanka Antal marhakereskedő, Lippa. Vandamme János pénztár ok, Lippa. Kövry Ferencz lelkész, Budapest.

Felelős szerkesztő: Várhelyi Béla.

Nyilttér.*

Az aradi polgári takarékpénztár

(Minorita-palota, földszint)

kölcsönöket nyújt ház és földbirtokra

bekebelezés mellett, 18 évi törlesztésre, 100 frt tartozás után évi 9% frt tőke és kamat együttes fizetése mellett; 38 évi törlesztésre 100 frt tartozás után évi 7 frt tőke és kamat együttes fizetése mellett, vagy 6% kamatra a tőkének tetszés szerinti időben való törlesztése mellett. Fennálló kölcsönöket kedvező feltételek mellett convertál.

A kölcsönügyletek gyors és előzékeny lebonyolítása biztosítottatik.

710 9—10

Az igazgatóság.

* E rovat alatt közölttekért nem vállal felelősséget a szerk.

M. kir. államvasutak bpest-jobbparti üzletvezetősége.

32207. sz.

724 3-3

Hirdetés.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a győr-gyafalvai vonalon, Mezőlak- és Kis-Czell állomások között létesített Vinár rakodó állomás f. évi szeptember hó 20-án a kocsirakományu teherforgalomra a következő korlátozással megnyitattik:

1. Ezen állomáson a kocsirakományu teherárak raktározása nem engedtetik meg, s azoknak be- vagy kirakása közvetlenül a fuvarszekerekről, vagy azokra, a vasuti kocsik rendelkezésre bocsátásától számítandó díjszabásszerű rakodási idő alatt, e teljesítményért minden megtérítésre való igény kizárásával, a fél által eszközöndő.

Ezen rakodási idő tullepése esetén az általános díjszabási határozmányokban (I. rész) megszabott kocsik késedelmi illeték szedetik be.

1. Ezen állomáson élő állatok vagy egyéb oly árak fel- és leadása, melyeknek be- vagy kirakásához külön berendezések vagy segédeszközök igényeltetnek, nem eszközölhető.

Az árak berakásához szükséges kocsik 24 órával előbb írásbelileg rendelendők meg.

3. Az ezen állomáson fel- vagy leadásra kerülő kocsirakományu teherárakról nézve a szállítási díj kiszámítása helyi árudíjszabásunkban, a díjszámítás tekintetében megállapított általános határozmányok mérvadása szerint, ezen állomás közvetlen kilométer távolságának alapul vételével eszközöltetik.

Budapest, 1892. évi szeptember hó 20-án.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetőség.

23385. sz.

720 3-3

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak Zimony állomásán 1893. évi február hó 1-től megüresedő vendégülöi üzletnek ugyanazon naptól számított három évi időtartamra azaz 1896. évi február hó 1-ig terjedő bérlete iránt ezennel pályázat hirdette-ti mely nyilvános tárgyaláson felbontandó ajánlatok útján döntetik el.

Minden ajánlatnak 50 kros bélyeggel ellátva csomagokkal felszerelve kell lennie, a borítékra pedig a következő felirat irandó: „Ajánlat a m. kir. államvasutak Zimony állomásán levő vendégülöi üzletre 23385. számhoz.”

Az ajánlatok borítékba zárva és lepecsételve 1892. évi november hó 3-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége titkári hivatalához czimezve posta útján térti vevény mellett nyújtandók be, bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a nevezett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Budapesten 1892. november hó 2-án déli 12 óráig leteendő vagy posta útján is beküldhető.

Az értékpapirok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 napnál nem régebbi utolsó s a névértékét meg nem haladó napi árfolyam szerinti értékben számítottatnak.

A vendégülöi bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség III. forgalmi és kereskedelmi osztályában (külső kerepesi-ut II. ház II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők miért is az ajánlattevőről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismeri s azokat magára nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadja.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak budapest-déli üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, tekintet nélkül az ajánlott bérösszegre, szabadon választhasson.

Budapest, 1892. szeptember 15-én.

Az üzletvezetőség.

7062 | I. sz.

721. 2-3.

M. kir. államvasutak bpest-dunabalti üzletv.

Pályázati hirdetés.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetősége az alábbi táblázatban foglalt anyagokat jövő 1893. évi január hó 1-től egy, esetleg — a kölaját kivéve — három évre vagyis 1895. év végéig biztosítani kívánja és ezen anyagok szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

Anyag-lajstrom		T á r g y	Egység	Egy évi szük-séglet	Jegyzet
osz-tály	tétel				
s z á m					
IV.	4	Csepü	q.	220	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	8	Faggyu	"	20	
"	23	Jutefonal	"	220	
"	38	Kőolaj	"	1200	Két-két üvegben egy-egy kilogramm küldendő be minta gyanánt
"	52	Tisztító ásvány-olaj	"	70	
"	57	Henger kenő olaj	"	15	
"	67	Felpárolt ásvány-olaj	"	700	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	69	Lepárolatlan vulcan-olaj	"	800	
"	71	Lepárolt ásvány-olaj	"	650	
XIII.	44	Tisztított kender	"	50	Két-két csomagban egy-egy kg. küldendő be minta gyanánt
"	164	Rézgálicz	"	65	

A fentebbi táblázatban foglalt mennyiségek csak a megközelítő évi előirányzatot képezik, ennél fogva az üzletvezetőség fenntartja magának azon jogot, hogy a kirótt mennyiségnél egynegyeddel többet vagy kevesebbet is szállíttathasson. A szállítások a 129381 | 91 szám alatti általános és a fentebbi anyagokra vonatkozó különleges szállítási feltételek alapján eszközöndők.

Ezen feltételek a magy. kir. államvasutak gazgatósága anyag és leltár beszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz. II. em.) vagy pedig az üzletvezetőség általános osztályánál (anyag és leltárbeszerzés Budapest, VI. Teréz-körut 62. sz. I. em. 9. ajtó szám) a hivatalos órákban naponként megtekinthetők, vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megszerezhetők, meg egyezvén hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 fizetendő.

Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az illető szállítási feltételeket ismeri és egész terjedelmükben elfogadja.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot hogy addig is, míg az ajánlatok felett döntőleg határozna, egyes ajánlkozóknál az ajánlati árban megrendeléseket tehessen.

Az illető ajánlkozók ezen megrendeléseket teljesíteni köteleztetnek, a nélkül azonban, hogy ebből folyólag valamely anyag szállításának átengedését követelhetnének.

Mindegyik ajánló tartozik az általános feltételek 3. §-a értelmében ajánlatával az e felett hozandó határozatig kötelezettségben maradni, olyképen hogy ajánlattevő — ha az ellenkezőt ajánlatában világosan ki nem köti — ajánlata fölötti határozathozatalig, azon ajánlattevő pedig, kinek ajánlata elfogadtatott, elfogadott ajánlata alapján a szerződés megkötéséig felelős marad.

Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon gyár vagy termelési hely, hol az ajánlott anyag készíttetni vagy termeltetni fog és fenntartja magának az üzletvezetőség azt a jogot, hogy kiküldött közegei által erről bármikor meggyőződést szereshessen.

Mindazon czégek melyek a magy. kir. államvasutakkal szállítási viszonyban mindeddig nem állottak, tartoznak szállítókéességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt az ajánlathoz csatolni.

Minden ajánlott cikkre nézve világosan megemlítendő hogy hazai vagy külföldi gyártmány avagy termelék-e, illetőleg valjon hazai vagy külföldi származásu nyers anyagból készült-e?

Az anyagok származását ajánlattevő azon hazai kereskedelmi és iparkamara által kiállítandó bizonyítvánnyal tartozik igazolni, melynek kerületében a termelési vagy gyártási hely fekszik.

Mindegyik szállító köteles a munkaképtelenné vált, vagy elhalt és nyugdíjigényre nem jogosított magy. kir. államvasuti alkalmazottak illetőleg azok családtagjai segélyezésére létesített alaphoz szállításai után érdembe hozandó összegek 10/100 (egy tized) százalékaival hozzájárulni, mely járuléka a számlák kifizetése alkalmával levonásba fog hozatni.

Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külcimmal:

„Ajánlat 37062 | 92 számhoz” 1892. évi október hó 25. napján déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetőség I. általános osztályának vezetőjénél nyújtandók be, vagy hozzá posta útján küldendők be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. október hó 24-én déli 12 óráig a budapest-dunabalti üzletvezetőség gyűjtő pénztáránál (VI. Teréz-körut 62. sz. a.) leteendő.

Az értékpapirok a budapesti illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett tizennégy napnál nem régebbi utolsó árfolyam szerint, de sohasem a névértéken felül számítottatnak.

Az ajánlatban a megtörtént letét megemlített, az arról nyert leteti elismervény azonban az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlati árak a táblázatban kitüntetett egységek szerint tisztán és olvashatban számban és betűkben kiírva és esetleg vámmmentve a magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetőség vonalainak valamely az ajánlatban határozottan megnevezendő állomásra teendő, kikötetik azonban hogy az átvétel kizárólag a budapest-nyugoti szertárban történjék és az anyagok szállító által a megrendelés alkalmával említett szertár czime alatt adassanak fel.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok melyek nem a kitűzött határidőben érkeznek, vagy táviratilag tételnek, ugyszintén oly ajánlatok, melyek lényeges részükben javításokat vagy vakarásokat mutatnak fel, végre melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre egyáltalán nem számíthatnak.

Az üzletvezetőség fenntartja magának a jogot hogy az ajánlók közt tekintet nélkül az arra szabadon választhasson, továbbá hogy az azok által ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy azok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetnek, hacsak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték, és végre hogy e cél elérésre bármily más intézkedéseket is tehessen.

Budapest, 1892. szeptember hóban.

A magy. kir. államvasutak budapest-dunabalti üzletvezetősége.

Hirdetmény.

A nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak f. évi 77170 sz. a. kelt körrendelete alapján f. évi 8996. 10670, 10671 és 11276. sz. a. kiadott s Oroszország, Németország, Franciaország és Bukovinából érkezett és itt megszállt utasok bejelentésének kötelezettségére vonatkozó, hirdetésményileg is közzétett rendeletem kapcsán felhívom Aradváros lakosságát az összes vendégfogadóra, magán és iparos szállók tulajdonosait, hogy mindazokat kik Romániából, valamint Budapestről érkeznek és a város területén akár nyilvános fogadóba, magán vagy iparos szállón, végül magánosoknál megszállnak, azokat a kapitányi hivatalnál haladéktalanul bejelentésük, minthogy ellen esetben a mulasztó az 1876. évi XIV. t.-cz. 7. §-a értelmében 300 fr-ig terjedhető pénzbírsággal fog büntettetni.

Kelt Aradon, 1892. évi október hó 9-én a város kapitányi hivatala mint I-ső ioku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

Egy irodatiszt,

lehetőleg azonnali felvételre,
kerestetik az
Aradi Széchenyi gőzmalom
részvény-társaságnál.

770 1-3

M. kir. államvasutak.

Arverési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 61. §-a értelmében elárúsítandó kiváltatlan szállítmányok és az összegyűlt gabonaszepredék nyilvános elárverezése Budapest dunapart állomásunkon f. évi október hó 20-án délelőtt 9 órától kezdve tartatik meg, mely árverésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

Budapest, 1892. október hóban.

Az üzletvezetőség.

12514 k. h.

1-3

Hirdetmény.

1. Az uralgó kolera járvány veszélyére való tekintettel a tisztii főorvos javaslata alapján figyelmeztetem Arad város s különösen a Pernyáva külváros lakosságát, hogy a Maros vizét ital gyanánt mellőzzék, vagy a menüiben azt használni kívánják, úgy csak felforraltva és azután kihűtve igyák, hozzá 1 liter vízben egy kanálnyi ecetet keverjenek.

2. Az esetleg hányászekelési bántalommal meglepett beteget azonnal a ker. orvosnál, az orvosi hivatalban vagy a rendőrkapitányi hivatalnál (városháza) bejelentésük, hol a segély éjjel nappal kapható. A szegények ugyancsak a most említett helyeken kapnak szükség esetén utalványt jégre és fertőtlenítő szerekre.

3. Szegényeknek orvos, gyógyszerár haladéktalanul s ingyen nyújt segélyt.

4. A vendég fogadás, magán és iparos szálló tulajdonos, valamint magánosoknak egyidejűleg ismételtlen meghagyni, hogy a Romániából és Budapestről érkezett s hozzájuk szállt egyéneket a kapitányi hivatalnál soron kívül haladéktalanul bejelenteni el ne mulasztás.

5. A házak udvarai tisztán tartandók, s az árnyékek, nyílt csatornák, folyókák kellően fertőtlenítendők.

6. A kutak környéke tisztán tartandó az ivó vizet ajánlatos előbb felforraltatni, kihűteni s csak azután használni.

7. A lakosztályok tisztán tartandók, a szobák este reggel jól szellőztetendők.

8. Az életrendi szabályok betartandók. A rendetlen életmód, gyümölcs élvezete lehetőleg kerülendő.

Akik a jelen hirdetmény 2, 4 és 5 pontjaiban foglalt óvintézkedéseket benem tartják, az

1876 évi XIV. t. cz. 75 §-ban előirt pénzbírsággal fognak büntettetni. Az óvintézkedések ellenőrzésére az összes rendőri személyzet utasítatik.

Kelt Aradon 1892. október hó 8-án a város kapitányi hivatala, mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

22382. sz.

771 1-3

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. cz. szállító közönség tudomására hozni, miszerint intézkedtünk hogy az üzletszabályzat 56. §-ának idevágó korlátozó határozománya ideiglenes felfüggesztése mellett a zsákokban vagy ömlesztett állapotban feladáshoz kerülő morzsolt uj tengeri minden egyéb áru és gabonaszállítmány előtt első sorban, de az uj tengeri feladása sorrendjében szállíttassék el.

Ezen intézkedésünk f. évi október hó 15-től visszavonásig, de legkésőbb jövő évi február hó végéig marad érvényben.

Arad, 1892. október hóban.

Az üzletvezetőség.

M. kir. államvasutak

34684/1892. II.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságának rendelete folytán a szombathelyi műhely átalakítási és kibővítési munkálataira ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdettetik.

A munkálatokat feltüntető tervek, költség-előirányzat, a munkák végrehajtására vonatkozó feltételek a magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségénél (Budapest külső Kerepesi-ut II. sz. épület I-ső emelet a pálya fentartási és építési osztályban) naponta reggel 9 órától délután 1 óráig — valamint a Szombathelyen székelő vep — osztály mérnökségénél megtekinthetők.

A teendő ajánlatok legkésőbb folyó évi október hó 20-án déli 12 óráig nyújtandók be a m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségének titkárságánál.

Minden ajánlat bélyegezve, lepecsételve és a következő felirással nyújtandó be.

«Ajánlat szombathelyi műhely és kovács-műhely átalakítási és kibővítési munkáira.»

A munkák elvállalására 400 frt bántpénz készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb az ajánlati tárgyalást megelőző napon, vagyis folyó év október hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségi gyűjtő pénztárnál leteendő

Értékpapírok a letételt megelőző nap tőzsdéi árfolyamának 90 százalékával, de névértéken felül semmi esetre sem számíttatnak.

Pósta útján beküldendő ajánlatok és bántpénz tértf. velvény mellett adandók föl.

Budapest 1892. október hó 4-én.

756 1-3.

Az üzletvezetőség.

2085 | 892. psz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város területén levő bor, sör és szesz italmérséi, továbbá a hus és cukor fogyasztási adóköteles feleket ezennel értesitem, hogy a megnevezett adónemeknek megváltása iránt a pénzügyigazgatósági kiküldött által a tárgyalás a folyó hó 18-án d. e. 9 órakor a város-ház emeleti kistermében fog megtartatni.

Az esetre, ha az adóköteles felek összessége az adónemek szerint csoportosulva a megváltásra hajlandó volna, az erre vonatkozó ajánlat megtételére, esetleg a szerződés megkötésére akár mindnyájan személyesen megjelenjenek) akár egy vagy több, a közjegyző által hitelesített meghatalmazással, vagy pedig a pénzügyi közeg által ismert két tanuval előttemezett megbízólevéllel ellátott egyént küldjenek ki.

Az adóköteles felek névjegyzékei hivatalomban a hivatalos órák alatt megtekinthetők s le-másolhatók.

Arad, 1892. október 8.

Salacz Gyula,

kir. tanácsos, polgármester.

Nyomtatott az „Aradi nyomdatársaság” könyvnyomdájában.

131552. sz.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Német-osztr.-magy. tengeri kikötői kötelék.

A Vasuti és Közlekedési Közlöny f. évi 112. számában 121628 | 892. sz. alatt közölt hirdetmény szövegének utolsó sorába értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. A szóbanforgó hirdetmény következőleg értendő: „A fenti köteléki díjszabás II. része 3. füzetéhez kiadott IV. pótlékban foglalt 14. sz. kivételes díjszabásban (szőlő, friss gyümölcs valamint dinnye) f. évi október hó 15-től való érvényességgel a török-becse-aracs-bremai 100 klgrként 16.65 marknyi díjtétel 16.95 markra helyesbítették.»

Budapest, 1892. október hóban.

A m. kir. államvasutak igazgatósága,
a többi részes vasutak nevében is.

11765 | 892.

742 3-8

Hirdetmény.

A nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak f. évi szeptember hó 7-én 58692. sz. a. kelt körrendeletével a sertés trágya vasuton való szállításának szabályozása tárgyában 1889. évi június hó 7-én 28122. sz. a. kiadott rendelet 4. és 5. pontjában foglalt és még ugyanazon évben módosított határozományát egész terjedelmében fennállónak s annak a további intézkedésig való újbóli alkalmazását rendelvén el, minélfogva közhírré teszem, hogy a sertés trágya tulajdonosok, illetve sertésszállás birtokosok kötelesek a vasuton elszállított sertés trágyájukat a melegebb időszakban az esetre, ha az a vasut mellől 8 nap alatt a rendeltetési helyre el nem távolíttatnék, avagy ha a trágya gyűjtő helyen rakatnék le, ahol bizonytalan időre fekve maradna, nemcsak 5 cm. vastag földréteggel betakarni, hanem előbb a sertés trágyát 0.50, 1.0 mtr. mélyre ásott s mint egy 20 mtr. széles gödörbe elhelyezni, szalmával befedni és ennek megtörténtével azt 5 cm. földréteggel betakarni.

Miről az érdekelteket azon hozzáadással figyelmeztetem, hogy a jelen rendelet pontos végrehajtását saját közegimnél fogom ellenőriztetni s a netáni mulasztokat az 1876. XIV. t.-cz. 7. §-ában előirt pénzbírsággal sújtandom.

Kelt Aradon, 1892. szeptember 23. a város kapitányi hivatala, mint I-ső foku egészségügyi hatóság.

Sarlot

főkapitány.

110448. szám.

M. kir. államvasutak

Hirdetmény.

(Északnémet-szerb forgalom.)

A berlini kir. vasutigazgatóság Görliitz állomásáról Belgrádba helyben és átmenetileg teherárunként szállítandó, saját kerekeiken futó vasuti személy és teherkocsikra folyó évi szeptember hó 1-től deczember hó végéig terjedő érvénnyel közvetlen mérsékelt díjtételek lépnek érvénybe, melyek a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál valamint az összes köteléki pályánál megtudakolhatók

Az igazgatóság.

12185 | 892:

751 3-8

Végzés.

Miután Arad város területén a szarvasmarhák közt f. évi szept. 11-én felmerült száj és körmőfájás a t. polgármesteri hivatal 1845 | 92. sz. végzése folytán a kapitányi hivatal 11208—92. sz. végzésével járványosnak mondatván ki és határozó rendeltetett el, azon járvány befolyásáról az állatorvosok végjelentése szerint a beteg állatok mind felgyógyultak, a felgyógyulástól számított 8 nap alatt ily betegülési eset elő nem fordult, a fertőtlenítés az állatorvosok felügyelete alatt megtörtént, az 1888. évi VII. t.-cz. fogantatására 40000—888. sz. a. kibocsájtott magas minisiteri rendelet 225. §-ában előirt felülvizsgálat kedvező eredménnyel megtartatott, ennek folytán a t. polgármesteri hivatal mint II-odfoku állategészségügyi hatóság 1889. sz. végzése alapján a hivatkozott 11208. sz. végzéssel elrendelt határozó feloldatik és úgy az állat mint takarmányra nézve a szabad forgalom helyreállítatik.

Arad, 1892. október 3-án.

A főkapitány ur távollétében:

Nyáry Béla,

alkapitány.